

LO TEATRO CATALÀ

**REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ**
Carrer Diputació
125.-2.º-3.º

**PERIÓDICH SETMANAL
INDEPENDENT,**
DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS
Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

SUCURSAL
PERA
CARTAS Y AVISOS
Unió, 5, 3.er, 2.º

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. 1'00 pesseta trimestre.
Fora. . . . 1'50 » »
Artistes estrangers, 25 pessetas l' any

ULTRAMAR

Semestre. 7 pessetas
Un any.. 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent.. 10 céntims
Id. atrassat. 15 »

Certamen teatral catalanista

Dictamen del Jurat.

Reunit lo Jurat en lo domicili de don Joseph M.ª Arnau los dias 25 y 27 del corrent mes, ab assis-sencia de la majoria de sos individuos, després de donat compte per la ponencia composta dels senyors Arnau, Sendra y Eseriu, de la selecció efectuada entre las obras rebudas y convenientment discutits los mérits y defectes de cada una, lo Jurat calificador, atinent al mérit relatiu de las mateixas y ab arreglo á la base 1.ª del cartell convocador, vá acordar: concedir lo premi de 250 pessetas y diploma d' honor á la comedia en tres actes, número 18, titulada, *La triple aliansa* (lema: *¿Será digne de entrar etc...*) per son argument senzill é interessant á la vegada, desenvolupat d' una manera nova y per sa versificació fàcil y correcta, reconeixent empró alguns petits defectes. Ademés, ficsantse en las condicions escénicas del drama en tres actes y en vers titulat *Llas de foch* (lema *La ditxa aquí en la terra es sols una ilusió*) y senyalat ab lo núm. 17, va acordar ferne menció honorífica.

Entre las obras en dos y un actes, lo Jurat escullí primerament lo monólech titulat, *Un home sol* (lema *Dona tres salts y búscala bé!*), dotat de molta espontánea jocositat; mes no ajustantse per complert á las condicions del cartell y trovant per altra part, un xich decayguda sa segona meytat, s' acordá mencionarlo honoríficament y concedir lo premi de 100 pessetas y diploma d' honor á la pessa en un acte y en vers, núm.º 7, titulada: *Digali barret, digali sombrero* (lema: *¿Enrich Jaume ó Jaume Enrich?*) per sa natural versificació y gracia relativa. Ademés, fent justicia á los envejables condicions del monólech dramátich titulat *Vengança!* (lema *En la venganza el débil es siempre el mas feróz.*) s' acordá mencionarlo.

Aquesta es la imparcial opinió del Jurat calificador, donada ajustantse en tot á las principcions del Cartell publicat en lo núm. 48 de LO TEATRO CATALÀ.

Barcelona dia 28 Abril 1892.—*Lo President*, Frederich Soler.—*Lo vis-president*, Joaquim Riera y Bertrán.—*Joseph M.ª Arnau*, *Joseph Sendra* y *Puig*, *Benjamí Romo*, *Vocals*.—*Lo Secretari*, M. Eseriu *Fortuny*.

Avis important

En lo número de la setmana entrant s'insertará'l programa de la funció extraordinaria que 's prepara pera verificar l' estreno de las obras premiadas en virtud del anterior dictamen y 's fará saber lo dia en que 's donará dita funció.

A LAS SOCIETATS DE AFICIONATS Concurs

Sapigut ja quinas son las produccions premiadas en lo Certamen teatral catalanista y debent donarse próximament son estreno en funció extraordinaria, es arribada l' hora de completar la idea concebuda al pensar en la realisació de tal Certamen, qual idea consistia en que las obras qu' han rebut lo favorable veredict del Jurat, servescan d' estímulo per' aumentar l'amor que á nostra escena tenen la casi totalitat dels aficionats que representan en Barcelona en los teatros particulars.

Al efecte, aquest periodich, en obsequi á las compayias d' aficionats, obra UN CONCURS, oferintlos hi ocasió de que al comens de la temporada próxima, ó siga en lo vinent Octubre, pogan representar en noble competencia artística las comedias *La triple aliansa* (en tres actes) y *Digali barret digali sombrero* (en un), que 'l Jurat calificador ha escullit d' entre quantas han oblat als premis.

Las bases d' aquest Concurs de LO TEATRO CATALÀ son las següents:

1.ª Hi serán admesas las compayias de Societats particulars que s' hi vulgan inscriur.

2.ª Cada compayia d' aficionats inscrita, estudiará y ensajara las obras *La triple aliansa* y *Digali barret digali sombrero*; obligantse á ferne una representació durant lo mes d' Octubre d' aquest any en lo teatro de segona classe d' aquesta capital que escullirá aquesta Redacció.

3.ª Cada una de las expressadas compayias fará la seva respectiva representació ab arreglo al número de ordre designat per un sorteig previ.—Las funcions serán seguidas, celebrantse una cada dia y actuant en ellas precisament las mateixas damas que prenguin part en la primera, á fi de que, respecte á las senyoras, la execució siga igual en totes.

4.ª Las funciones serán per compte de cada societat, y per lo referent al lloguer del local, cada una s'entendrà ab la administració de LO TEATRO CATALA.

5.ª Las representacions serán presididas per un Jurat que, una vegada celebradas las de todas las societats, donará son dictamen pera premiar á la companyia que millor hagi desempenyat las dos citadas produccions.

6.ª Lo premi consistirá: 1.ª en un objecte artístich alegoria de LO TEATRO CATALA; 2.ª en un diploma per la societat; posat en un quadro 3.ª en medallas de plata pe'ls aficionats de la companyia que resulti premiada y hajin pres part en la funció.

7.ª A las societats que vulgan pèndrer part en aquest Concurs, se'ls regalará un palco y dos entradas de la próxima funció que s'organisa y en que s'estrenarán las comedias que 'n son objecte y de las quals, un cop impresas, se 'ls ne donará un exemplar de cada una.

8.ª En l'acte d'inscripció de LO TEATRO CATALA, librat á favor de la societat que demani la inscripció.

9.ª Punts per' inscriurors: Diputació, 125, 2.ª, 3.ª (de 9 á 3); y Unió, 5, 3.ª, 2.ª tot lo dia.

Que las precedents bases poden despertar vivament la emulació entre 'ls bons aficionats á la carrera teatral, se veu ben clar: falta sols que aquestos se 'n penetrin y assistint al Concurs, propaguin bé en favor del teatro catala 'l carinyo dels habituals concurrents á las reunions particulars que ab lluhiment celebran.

Las inscripcions poden ferse desde avuy.

Barcelona 4 de Maig 1892.

Lo Director de LO TEATRO CATALA
PERIÓDIC ORGANISADOR DEL CONCURS
Mariano Escriu y Fortuny

P. A. DE LA REDACCIÓ
LO SECRETARI
Juan Perelló y Ortega

Anyorament

Patria, terra del cor sempre volguda,
ique 'n fou de fonda y de cruel la llaga
que obriren en mon pit quant de tos brassos
l'advers destí per sempre m'allunyaba!

Crudel, si; tan crudel, qu'avuy en dia
encara sang y fel plora mon ánima,
única herencia que tan sols me queda
de tots los plers que vaig gosá en ta falda.

Si al menys al embarcarm' per' terras llunyas
y al dir jadeu! á tan hermosas platxas,
hagués deixat lo cor, com la familia
deixí en petit recó de tas montanyas,
avuy fora felis; no sentiria
ni goig, ni pena per ma sort amarga,
que 'l crim mes gran que 's pot cometre en vida
ó la major de todas las infamias,
s'obté junyint al hom lluny de sa terra
sens' arrencarli 'l cor d'una vegada.

¡Plorar! ¿Perqué plorar, si á ma memoria
llavors venen recorts d'aquella tarde
que á m'aymia digui l'infesta nova,
fentli aixís sapiguer que m'separaba
del sol que m'vejé naixer, de mos pares
y d'ella ¡d'ella també! ma sort amarga?

¡Allors si que plorabas, doisa aymia!
y jo com tu, tot y sent hom, ploraba,
y l'un del altre en brassos reculliam
en lo cálzer dels llabis nostras llágrimas,
y aquell amor y aquella set ardenta
á cada nou petó mes aumentaban.

¡Fugiu, recorts, fugiune de ma pensa!
¡deixeume sol, ben sol ab ma desgracia,
qu'es tanta ma dissort, que mes valdria
no haver tingut may cor y menos patria!
Avuy also mos ulls y ab ansia miro
brillá en lo cel magnífica estelada,
funerari conjunt que sols me sembla
d'un inmens cementir la llumenaria,
perque 'l que viu la vida del desterro,
viu sols la vida de la pena amarga:
si sent, es sols dolor, congoija, angunia,
y malestar, tristesa y anyoransa.

Jo ho sé per mí; jo sé que á totas horas
esclau mon pensament es de ma patria,
com del tresor l'avar: se'l que 'm passa:
Véurer l'aucell volar, óurel com canta
y fa sa voluntat sense tenirne,
¡y jo tenintne no poguer usarla!

Jo sé que si la nit vesteix de negre
jardins, boscos, planurias y montanyas,
vé'l sol de bon matí y 'ls ne despulla
y altre cop de colors los engarlanda:
jo sé que la tempesta va seguida
del arch de Sant Martí de la bonansa;
mes sé també, pera desdítia meva,
que no veuré may més á ma estimada,
ni respirar podré las frescas brisas
que ab mos rissats cabells de nin jugaban,
ni defensarte ¡oh patria! si algun día
ínich tirá volguera ferte esclava.

De nit, de día y sempre, Laura bella,
ma pensa ab lo teu nom está aferrada:
¿qué importa la distancia que 'ns allunya
si uneix l'amor lo que l'espay separa?

Jo anyoro, si, todas las nits al véurer
rublert lo cel de llumenars de plata,
la llum de los teus ulls, y aquellas horas
que á ton costat com un llampech passaban
depressa, voladoras, sempre curtas
per donar goig complert á la nostr' ánima,
perque tot cor que fidelment estima
es com lo mar, que com més té més brama.

E. ANDRER DORCA.

Revista Teatral

Liceo—Favorita.—*Amleto*—De la primera mes valdria que no 'n parléssim per evitar consideracions poch favorables als artistras que van desempenyarl' y, sobre tot, á la direcció artística del teatro qu'ab tan mal acert y poca experiencia deixa posar obras en escena tan desiguals de conjunt qu'estem segurs serian protestadas en qualsevol teatro de menos importancia. Lo cárrech de cronista imparcial m'imposa 'l deber de dirne alguna cosa. sols siga per tenir al corrent á mos benévols lectors de la decadencia creixent que's nota en materia dels *soi disant dramas lirichs*; decadencia deguda—deixant apart lo género poch escullit que s'esplota—á la incomprendible tancanyeria de las empresas y á las imposicions exageradas de quatre *cridades* qu'en mal hora s'anomenan pomposament *artistas* (?)

Lo tenor Sr. Garulli, encarregat de la part de *Fernando*, no va fer mes que cantá ab discreció y prou; y aixó que no li volem retenir certs detalls, com son lo ferse transportar la romansa del primer acte y l'

duo del últim, afejint *fermatas* de tan mal gust com la del *Spirto gentil* y repetirla al primer aplauso, com si tingués por de no serhi á temps. ¡Per l'amor de Déu, home! Los artistas de debó s' han de fer pregar un xich. La Sra. Synnerberg té una beu bonica, extensa, bona figura, ademans desenvoltos; pero no vá fé 'l pés. Aquello manera d'arrossegat las notas que sembla que grinyolin y la poca escola que demostra en lo modo de cantar, van fer que 'l públich la rebés ab fredor á pesar dels esforços que van fer las *falanges gasparónicas* pera ferla surar ab sos aplausos.—Lo baix Sr. Rapp va desempenyar lo seu paper á conciencia y ab cuidado, logfant justos aplausos del públich imparcial.—Del barítono Sr. Carolbi..... *non ragionar di lor....*, L'orquestra y los coros mal. ¡Pobrets! ja 's compren: ¡cóm qu' era la primera vegada de ferla!.....

Després de *La favorita* va posarse en escena dis sapte *Amleto*, del Mtre. Thomas. Encara que dita obra no sigui tan espontánea y rodona com altres del mateix autor (la *Mignon*, per exemple, verdadera joya lírica d' inestimable preu per la frescura y originalitat dels motius y en la qual se derrotxan los primors d' una instrumentació classica), no per aixó deixa l' *Hamlet* de enclóurer bellesas de primer ordre al costat de amaneraments molt perdonables, si 's té en compte l'efors que 's necessita pera posar en música las filosóficas frases y 'ls tracdentials conceptes posats en boca del desgraciad princep danés per lo geni colossal del may prou ponderat trágich inglés.

Nostre compatriota 'l barítono Sr. Blanchart desempenyaba la part de protagonista y debem confessar paladinament que 'ns va deixar sorpresos per la manera justa ab que va interpretar-la. La frase *Ah qui negar la luce*, del duo del primer acte, tendra amorosa y apassionada; lo terror y 'l respecte ab que va cantar l' *Spettro infernal* en la tétrica escena de la esplanada; la vivesa y valentia del brindis *Oh vin, dis-caccia la tristezza*, ahont intercala una *fermata* brillant y enlluernadora que 'l públich va aplaudir ab antussiarne; lo terceto del acte tercer en que diu admirablement *Ah vanne ni un chiostro!* enfi, en tot denota haverse encarnat ab lo personatge, matisantlo ab verdaderas filigranas d' artista y ab detalls qu' indican un estudi escrupulos del carácter y la manera de ser del protagonista. No es aixó dir qu' ell sigui lo millor Hamlet qu' hem sentit, ni molt menos; pero no volem escatimarli l' aplauso, pnes lo considerem un del pocs cantants estudiosos y ab voluntat y da la fusta que 'n surten los verdaders artistas.—La Sra. Corsi, coneguda del nostre públich, va presentarse en la poética *Ofelia*. Encara que la seva veu ha perdut en espontaneitat de quant la vam sentir últimament en los *Puritans*, va cantar ab gust y delicadesa, fentse aplaudir en los principals passatjes en que pren part y sobre tot al final del quart acte.—Lo baix Sr. Rapp..... *cosi cosi*.

La Sra. de Villoni fent la *Regina* no volem dir qu' ho va fer mal, porque.... ho va fer pitjor.—Los coros cada hu pe'l seu cantó y l' orquestra *idem*, ¡Sr. Campanini, ¿de qué han servit los sis ensaigs? Vamos, desengayemnos: l' únich que va bé aquesta temporada son las *falanges gasparónicas*.—BEN.

Calvo-Vico.—Devant numerosa concurrencia se posá en escena, diumenje passat, lo drama en dos actes, del Sr. Nin y Tudó, titulat: *El 1.º de Mayo*. Si fóssim partidaris de portar á la escena las candent ideas de la enervadora política, diriam que la obra del Sr. Nin sería perfecta ja que tota ella tendeix

á donar mes relléu á las diferentes classes de nostra societat. Pero la obra del Sr. Nin es de actualitat, com ho demostra 'l titol y lóu en alguns passatjes, los més *forts*, aplaudida. Se distingiren en la execució la Sra. Juaní y 'ls Srs. Arolas, Coll y Güell, particularment lo según quant se convertia en propagandista de ideas que creyem que de cap manera deuen portarse al teatro.—V.

Tívoli.—No ha sigut molt brillant la temporada última en aquet teatro per lo que fa referencia al repertori; pero la empresa pera defensarse ha procurat donar varietat á las funcions y antes d' acabar va escripturar per algunas, encara que pocas representacions al aventatjat paísá nostre lo distingit tenor de sarsuela D. Joan Prats que va cantar *El molinero de Subiza*, *La tempestad* y *Campanone*, obtenint los mateixos aplausos d' altres épocas, porque el Sr. Prats conserva las envejables facultats que li tenen conquistat un nom entre 'ls millors tenors desde 'ls millors temps de la sarsuela.

També va péndrer part en ditas obras la Sra. Nalbert que té bonas qualitats pe'l género lirich-dramátich.—R.

EN DEFENSA DE LA VRITAT

Amen á probar en pocas ratllas com lo tipo de Barba-roja presentat en son darrer drama per don Frederich Soler, no té semblansa ab l' Otelo de Skakespeare, segons han afirmat alguns al parlar y escriurer sobre aquesta obra del repertori catalá.

L' Otelo del gran trágich inglés es lo tipo del gelós, y lo drama mateix no es mes que un estudi psicologich de la gelosia, sentiment que sempre inspira recels, que en tot veu sombras, y que, en la seva verdadera acepció, quasi sempre funda equivocadamente las sevas sospitas. Próbaho sino lo mateix Otelo que mata á Desdemona essent ella absolutament inocenta.

Una hermosa quarteta castellana expressa gráficamente lo que son los celos. Diu aixis:

«Los celos son los recelos
de una aprensión mal fundada;
si son algo no son celos,
si son celos no son nada.»

Donchs si aixó, com es vritat, son los celos, ¿ahónt, en quint punt de la tragedia *Barba-roja* demostra celos aquest personatge? May. Ni una sola vegada, ni un sol moment té celos lo gran corsari.

La tassis que pretén contenir lo drama de Soler, es que l' home que ja té fama de vil y cruel y sanguinari, en vá es que, regenerantse y tornantse cavaller y noble y digne, pretengui recobrar la consideració perduda é inspirar may mes confiansa á ningú: tothom recorda son passat; tothom desconfia d' ell, y aterrorisats los que 'l voltan, menten y l' enganyan en tot alló que comprenen que pot, contrariantlo, excitar lo seu furor.

Aquesta es la tassis de *Barba-roja* y que 'ns diga qui vulga, si aixó se sembla de res á la idea que fonamenta la gran obra de Skakespeare.

Otelo es un moro civilisat que está gelós.

Barba-roja, es un semi-salvatge que s' ha enamorat d' una dona hermosa de la manera mes ideal que es possible imaginar, y la idolatra y posa tal fé en ella, que may, may, *ni una sola vegada*, té celos en l' obra de Soler.

Molt al contrari, quant los que rodejan á Regina, no calumniarla com Oteló, sino tenint proba certa de que ella enganya á Barba-roja, ho comunican á aquet, aquet no té celos, aquet no ho vol créuer de cap manera, 'sent aixís que'l gelós créu de seguida tot lo que li diuhen; y seguiria no creyentho y no tenint celos, sino fós que una proba que no pot fallar persuadeix á Barba-roja, de que la dona qu'ell estima, l'enganya.

Y allavors, nó per celos com Oteló, nó per aprensió mal fundada, com diu lo poeta castellá, sino per evidéncia del crim de Regina, sens proferir ni una sola paraula gelosa, la mata pera fer justicia y pera venjar la mofa de que ella l'havia fet objecte posantlo en ridicul devant de tota la gent de la esquadra.

Aixó es textualment lo que passa en *Barba-roja*; y ja que aixó es vritat, digassens si lo Barba-roja de Soler, se sembla de res al Oteló de Skakespeare.

Barba-roja no está gelós may, ni una sola vegada.

Oteló está gelós sempre y no fá res mes que estarho en tota la obra del gran trágich inglés.

Queda, donchs, ben probat que solament per equivocació pot haver dit algú que Oteló y Barba-roja se semblan.

Si acás seria no mes que perque van tots dos vestits de moro.—P. de R.

UN NOMBRAMENT

Ha sigut nombrat representant en aquesta ciutat de la casa editorial Ricordi, de Milán, nostre company lo crítich musical del «Diario de Barcelona» D. Felip Pedrell.

Poden las empresas, al posar en escena obras de la casa citada, contar ab lo silenci, quant no altra cosa, que l'autor dels non-nats *Pirineus* donará á totas aquellas óperas que tant havia futejat in illo tempore.

Si dintre d'un palau que hi ha molt aprop de la plassa Nova haguessin llejit aquells articles que dit crítich aprofitant la Quaresma publicá, y haguessin al mateix temps mirat pe'l progrés de la música religiosa, ja tindria l'autor del *Quasimodo* 'l nombrament de fiscal y l'encárrech de confeccionar un catálech ceciliá dintre 'l qual hi cabrian perfectament unas quantas arrobas de paper de música que un editor diuhen que tè d'un músich fill de Tortosa.

Ara no tenim música que respóngui á la severitat litúrgica; allavors ne tindriam ¡y no poca! á carretadas, acudint al catálech ceciliá.

Pot, per lo tant, la empresa de nostre teatro lirich desenterrar lo repertori antich ab la completa seguritat, si la propietat es de la casa Ricordi, que nostre valent crítich no dirá aquesta boca es meua. Ara per ara la té plena y no li es possible enrahonar.

Podrá 'l Sr. Pedrell dedicar sa memoria y su erudició en dir cosas que no son y que no sab, com li demostrarem en las planas del «Diario Catalán» posant de manifest la lleujeresa ab que escriu faltant á la veritat y calumniant á personalitats que dintre 'l terrenno artistich-musical valen més, pero molt més que'l autor de *Quasimodo*.

¿A que va que'l Sr. Pedrell no'ns diu qué tè que dir!—lo nom de la banda y 'l del seu director, que un dia en la missa y en l'acte de la elevació, tocá lo cant luterá dels *Hugonots*? Si 'ns diu, (aixó tindria que fer si no vol que 'l tinguin per escriptor adotzenat) lo nom de l'uny del altre, li regalarem lo que

's reculli en la taquilla del teatro Lirich lo dia que's posá en escena per tercera vegada la ópera *L'Ultim Abencerraggio*, que, segons noticias, foren tres pessetas y cinquanta centims.

Que parla de cosas que no sap be ho demostra ocupantse del copólogo. Ja li dirán al mestre tortosí que es aquest instrument religiós-artístich históricament considerat.

Prometem no deixar de la má aquest assumpto que donará joch y qual resultat será beneficiós á la bona fé, rectitut y elevació en la manera de apreciar las obras musicals.

¡Hi ha tant mercantilisme dintre del art!—M. V.

Secció del Pirotécnic

«El Diluvio» del dia 30 del mes passat, al donar compte del fallo recaygut en nostre Certamen fa de passada algunas consideracions inoportunas y crida la atenció sobre la petitesa de's premis concedits. «El Diluvio» ignora segurament que qui fa lo que pot no está obligat á més y que Lo Teatro Catalá, ab sa pobresa de medis, ha fet y está fent en pró de nostre Teatro regional lo que no ha fet encara cap publicació catalana de las arrencadas.

Tant debó que qui pot, imités nostre exemple, ó tant debó que nosaltres poguéssim quintuplicar los premis!

Pot créuer «El Diluvio» y tothom que no ho deixariam per ganas.

Lo POLVORISTA.

JA HAN RETORNAT

Se'n anaren portant á l'altra part dels Pirineus la representació artistica musical de Catalunya. Aixó fou ahir.

Avuy han retornat á nostra terra, cenyint son cap corona de llor com penyora justa de son valió's artistich mérit manifestat devant públich desconegut.

Avuy los tenim de nou entre nosaltres: los uns ostentant en son pit la recompensa al verdader talent; los altres sentintse orgullosos... No, agrahits: orgullosos no ho son may los catalans, per las probas de verdader afecte qu'han rebut de 'l habitants de Beziers. Nosaltres també sentim agraïment per nostres germans de l'altra part de la frontera. Y no es estrany la existencia d'aquesta corrent de simpatia y afectes qu'abdos pobles senten. Nos cobeja un mateix cel; las mateixas aspiracions nos animan; sus glorias nos las fem nostras; de sas penas ne volem ésser partícipes. Y si algún dia volen aixecar lo pendó sacrosant de la més noble, més bella manifestació del art, recordan qu' Catalunya es potser d'Espanya la provincia qu'ab més forsa sent batre en son pit l'amor de germanó que crea 'l sentiment de la música, y demana nostra cooperació, presentatnos á la admiració de sos fills qui'ns amanyagan; nos obsequian y 'ns omplan de distincions y recompensas. Si: tot aixó han demostrat los fills de Beziers á la Banda Municipal de Barcelona; tot aixó havem rebut nosaltres, en la digna, representació qu'á Fransa va anar. Es inútil diguem aquí lo qu'tothom sab que va succehir á nostres músichs. Nostre distingit amic y company lo Director de la Banda Sr. Rodoreda, rebé del ministre d'Instrucció pública de Fransa, Mr. Bourgois, lo honorífich títol de Oficial de Instrucció pública, distinció justa y merescua y per tots aplaudida, deguda á son saber y modestia. Lo prefecte, Mr. Christian, colocá en lo pit del mestre Rodoreda qu'en aquell solemne instant representaba Catalunya, la medalla que li concedí lo citat ministre de la República Francesa.

Alboradas, concerts, serenatas, tothom los volia; per tot eran esperats. Los individuos de la música d'armónia «La Lyra Biterroise» obsequiarem ab una serenata al mestre catalá.

Y en lo teatro's doná una funció en obsequi de la

Banda. No podian esperar tant, valguent com totsvalen, los individus y dignes professors músichs que componen la música municipal de nostra ciutat.

Nosaltres nos sentim agraïts per lo que havem rebut de nostres vehins y 'ns creyem obligats, quant vingué ocasió propicia á demostrarlos que sentim ab tota la intensitat possible la verdadera fraternitat dels pobles.

¡Viva Fransa! ¡Viva Espanya! ¡Viva Catalunya!

R. SANTA CLARA.

Memorias d'un comediant (*)

CAPITOL IV.

L'apuntador Ramón

La Rambla, aquest cor de Barcelona, ahont hi bullen atropelladament totes las classes socials, començava á fer efecte: aixó vol dir entre comedians, que s'omplia de gent de teatro en busca de nova contracta.

Passejant del teatro Principal fins á la cantonada del carrer de Sant Pau, en grupos qu'aumentaban y s'hi disminuhien segons lo cas de qué s tractaba, s'hi veyan los restos de cent companyias ponderant sas glorias passadas y saborejant ja las del esdevindre.

Lo jove Ridaura tambe's troba entremitj de las tals collas; y mostra cert respecte per lo que toca á certs actors molt bons posats en escena si be poch personas posats al carrer.

L'apuntador Ramón ab son peculiar llenguatge sempre amatent pera cantar veritats, era qui feya'l *distingo* de actor á persona. ¡Cóm reya ell escoltant las ovacions de *boquilla* que un comediant á l'altre s'explicaba cregut de que era cregut pera fer véurer que creya lo que'ls amichs (?) creyan que també eran creguts!

¿Y las conquistas? ¡Oh! No havian trobat pas dona que'ls resistís, marit que no quedés enganyat, ni passió que no hagués sigut despreciada.

Los galans joves en particular, aquesta *corda*, que com á mes jove es la mes faltada d'experiencia, era avans, y continú sentho ara, la que més á la clara entonaba sas conquistas ab la fatuitat propia de qui passa mes rato devant del mirall que no pas devant d'un llibre.

En una de las múltiples anadas y vingudas per la Rambla, no deixaren de trovarse en Ridaura ab l'apuntador Ramón, y un cop apartats dels grupos entaularen lo següent diálech.

—Y donchs, Ridaura, ¿cóm ho tenim aixó?

—¡Bé! ja ho podén véurer: esperant tornar á comensar pera...

—Pera tornar á acabar. Lo teatro, ja se sab, es un joch de catúfols; amunt y avall, avall y amunt, passa ratlla, suma, *llevo cero*; total... res.

—¡Vaya uns comptes!

—Comptes generals, salvo las *eminencias*... si son prou *eminentes* per aprofitarse de las circunstancias.

—Home, ab tot lo que us sento dir constantment, resulta, que, qui seguíis vostres concells no figuraria may en la llista dels actors, per l'odi que agafaria al teatro,

—¿Actors has dit?

—Sí, actors.

—¿Dels actors, ó de lo que'n diuhen actors?

—¡No us entench, Ramón!

—Ja m'entendrás, Ridaura: primer contesta.—

¿Qué es lo teatro per tu?

—¿Lo teatro? Una carrera gloriosa, sense fi, una

necessitat dels pobles civilisats, un mirall de las bonas costums, un...

—Prou: per ara vas be. ¿Qué es lo que s necessita pera ser actor?

—*Hombre*,... moltes cosas...

—Bé; pero las mes essencials.

—Las preguntas que'm feu semblan las d'un cate-drátich en dia d'examen. Jo no se si penso be; pero lo mes essencial pera un actor, jo crech qu'es l'estadi, la observació, sapiguer un poch de cada cosa y no dir may ja sé prou.

—No vas mal. ¿Qui to ha dit aixó?

—Las lecturas m'han donat aquesta deducció,

—¡Ah! ¿es dir, que tu llegeixes?

—Sempre; autors antichs y moderns, de idees variadas.

—Bueno: donchs la majoria dels qu'avuy prenen part en lo teatro, no coneixen á Calderon mes que per *La vida es sueño*, que ja es conéixer prou. Preguntan qui es l'autor del *Quijote*, si en Cervantes ó el *Manco de Lepanto* y s pensan que'ls peluquins blanchs eran cabells propis dels fills del passat sigle.

—No tant.

—¿Cóm no tant? Més; molt més hi ha encara. De cada cent actors, no'n trobarás mes enllá d'uns quants que sápigam lo que son versos; es dir, que compren-guin lo que mes tindrian de saber.

—Aixó ja fa temps que ab gran estranyesa meva ho tinch observat. Jo es una de las primeras cosas que al ficarme al teatro váreig apéndrer: en primer lloch per compéndrer l'importancia de las eyzas que manejo, y segón, per pura afició.

—Tu ho has dit be, per compéndrer las eynas que manejas; aquesta es la vritat. Lo fuster distingeix la garlopa del garlopí: 'l manobra, 'l picot del xapo, y 'l comediant no fa distinció de la quarteta y la déci-ma: si alguns, poch, de certs versos s'atreixeixen á dirne *eneecosilabos*, es perque veuhen que son mes amples que'ls demés; pero, ab tot, no saben trobar la métrica en los versos asonants. Primers actors cone-ech jo de certa importancia, que al *atajar* un obra han trencat mes versos y han desfet mes armonias que cabells té una per una blonda.

—No diré que no; pero, ab tot, veig que aquets actors, posats en treball, *resultan* com se sol dir.

—¡Resultan! Lo que resulta es la depravació del art, la mort del sentit comú ¿No veus que avuy tothom es comediant? Lo pintor de parets, lo manyá, 'l saba-ter y tot aquell que li reca'l treball, deixa sas eynas, s'afayta'l bigoti y té, ja tenim un actor ab mes pit que'l Cid y ab mes barra qu'un caiman.

—Avuy esteu molt...

—¿Mordás?

—Una cosa com aixó.

—Jo sempre igual. Lo qu'es que quant trobo oca-sió d'esbravarme'n faig feyna, aixó sí. Diuhen que *pico*: ho crech; pero, en cambi, ells repican en las orelles dels créduls ab la dóssis de pedanteria que'ls surt fins per la butxacas. Un dia qu'estem de mes calma (perque ara tinch d'anar á ensajar per un *bolo* que taig diamenje) t'explicaré cosas que't semblarán inverossímils; pero que passant temps, conforme vagis *fent teatros*, veurás qu'encara'm quedo curt. ¡Ah! si 'l talent que mostran tenir los comedians pera urdir tramas, y fer treballs de sapa; si aquet talent l'em-plehessin en ser lo que deurian ser, altre pél nos llu-hiria! Potser la paraula còmich seria pronunciada ab respecte; no com ara que al arribar una companyia á un poble hi ha personas que no'ls volen á dispesa.

ANTÓN MOSTASSA.

(*) Vejis 'l num 71.

Repertori de Fora

Vilanova y Geltrú 2 de Maig.

Lo dissapte 30 del passat, vá anar á Sitjes la companyia comich-lirica que dirigeixen lo senyor Rumiá y 'l mestre senyor Sanllehi, y en lo Teatro del Prado ab escassa concurrencia va posar en escena *Los Baturros* y *Los aparecidos*: lo desempenyo fou regular, y aplaudits tots los actors y aficionats al fi de la obra. Tambe van fer *El señor Luis el Tumbón*; pero obras aixis no son pera posarse en teatros faltats de decorat.

Aquesta companyia ahir va posar en nostre teatro Principal las obretas *Caretas* y *Capuchones* y entre altrás, ¡Ehl... A la plaza! y també *El año pasado por agua*.

Sols faré menció d' aquesta, puig es una obreta de aparato ó be una revista género de *La Gran Vía* ab son apoteosis que no es del tot desmereixedor. En quant al desempenyo, va ésser regular; tots los artistas obtingueren aplausos, y á instancias del numerós publich que omplia 'l teatro, los números 3, 5, 7 y 8 de la obra van tenir que repetir-se.—R. N.

DESDE SORIA

Quant vaig arribar aquí y 'm digueren que en lo Círculo Soriano 's preparaba una representació de *El Gran Galeoto*, 'm vaig posar á riurer per sota 'l nás y aguantantme á la paret per no cáurer del susto, vaig encomanarme á tots los Sants de la Cort Celestial, y vaig compadéixer al gran dramaturg Echegaray.

—Pero ¿qué s' han pensat, aquets aficionats? (perque, 'm descuidaba el dirho, los encarregats de sacrificar 'l obra son aficionats d' aquesta). ¿Creuen que no hi ha més, que fer reparto de papers de una obra mestra pera despues ignominiosament donarli garrot?

Tot aixó pensaba jo, quant arrivá 'l día del sacrifici.

Tinch que confessarho: ¡may he tingut un xasco tan grós.

¿Cóm podia pensar-me que 'ls aficionats de Soria fossin consumats artistes? Si, senyor; artistes, aquesta es la paraula.

Desde que s' alsá 'l teló fins á la terminació de la obra, no tan sols sapigueren aguantar l' interés del públich sino que aquest no podia menos que interrómprer las escenas mes culminants pera premiar ab estrepitosos aplausos á tots quants prengueren part en l' obra, y ¿perque no dirho? aquells aplausos no eran meras probas de simpatia que com s' succeixen moltes vegadas sol prodigar lo públich de societats no, senyors: eran aplausos que justament pagaban los esforços y 'l merit d' aquells més que aficionats al art de Talia.

¡Que bé 's portaren las senyoretas Llauradó y Oleinal! Y que podem dir dels senyors Ruiz, Plaza, Herrero, Marina y Alvérez!

Res que puga pagar com se mereixen sas condicions de consumats actors.

Y he nomenat ultimament al senyor Alvarez, no perque 'l seu mérit artístich figuri en última fila, sino per fer constar que además de ser un bon artista dramátich es un distingit periodista que acaba de publicar un tomet d' articlets batejats ab lo nom de *Genialidades*, en las quals demostra son xispejant estily tenir una ploma molt ben tallada.

Y prou pera vuy.

CRISTÓFOL LLEGANYA.

Reunions Particulars

CASSINO ARTESÁ, (Gracia).—La comedia *Las Francesillas*, que tingué un desempenyo bastant acabat, fou l'obra de diumenje. Hi prengueren part las senyora Rodés, la senyoreta Boxedós y 'ls senyors Callis (M.), Cabré, Pich, Galindo, Bosch, Ferrán, Camps y Clamdom. Lo senyor Callis tregué molt bon partit, per la naturalitat ab que'l féu, del *Arcalde Climent*, y ab la vis-cómica que té, féu passar un rato molt distret.

Lo senyor Ferrán, fent l'insignificat paper de *Di-putat*, nos va agradar molt. Per lo ben caracterisat

qu'estaba, mereix un aplauso, y l'hi donem de cor, igual que á tots los executants.

S'acabá, com sempre, ab un lluhit ball de Societat.

Lo próxim dilluns donaré compte del éxit del drama castellá *El Nudo Gordiano*, que's prepara.—C. T.

Colaboració admesa

Si al mustigat roser lo sol no 'l besa
no brotará pas may,
May haguera brotat sense conéixer
mon cor rublert d'esglay

Jo sé de un jorn que sols al admirarte
¡com me va batre 'l cor!
l' únich potser felis de tots mos días
es lo d' aquell recort.

¿Potser he dit? mes ¡ay! que has de saberho,
ta imatge es mon consol;
y 'l meu cor com la flor que déu badarse
volia un raig de sol.

Y com l' arbre malalt que torna á vida
y esbrina encare un brot,
quant no 't tinga grabada á la memoria
no escriuré pas ni un mot!

JAUME PAHISSA.

Igualtat... devant la Lley

Á MON DISTINGIT AMICH EN JAUME BORRÁS

I

Un obrer, qu' es sols esclau
del treball, vol treballar.
y en lloch feyna pot trobar:
aixó no 'i deixa está en pau.

Sa muller malalta cau;
sos fills l' hi demanan pá,
y per poguelse 'n doná
un ne roba, y esfarehida,
—¡Agafeulo! —la gent crida...
¡Y á la presó vá á pará!

II.

Mes... don Fulano de Tal,
(home rich, que de primer
havía sigut negrer,)

vol ocupá un lloch molt alt.

Polítich ministerial,

á eleccions s' ha presentat:

¿L' esfonsan?... Puig ja ha robat
l' acta sens' mirar gens prim:
y per castigá aquest crim
lo fá 'l Govern... diputat!

JOAN ARBÓS ALEU.

Saló de Descans

Recomanem á las Juntas de las societats particulars de nostra capital que 's fixin en l' article que anuncia 'l concurs y que vá publicat en altre lloch d' aquest número.

Demá passat comensará á treballar en lo teatro Romea una companyia infantil de sarsuela dirigida pe 'l jove actor Sr. Periu, Conta, segons tenim entés, ab numerós personal, figurant en lo quadro la simpática nena Perez Cabrero.

Desitjem que tingan éxit y bonas entradas.

** Lo dissapte passat, doná don Vicens Casas, son benefici en lo teatro del Olimpo escullint lo drama *La Pasionaria* y la pessa *Cura de moro*. A més cantá dos coros la societat «La Trompeta» y per final hi hagué ball de Societat.

** Tenim entés que lo ex-cabo Gironés ha compost una pessa pera banda militar, la qual si no estém mal enterats, dintre de poch se posará com á pessa obligada en un concurs que al efecte s' obrirá entre las bandes y xarangas de la guarnició de aquesta capital.

Donem aquesta noticia pera expressar lo molt que 'ns plau, que aquell desdixat jove que comprometé son porvenir en un hora tonta, entretinga las llargas horas de reclusió en estudis profitosos.

** La eminent prima donna Eva Tetrassini, la millor artista qu' avuy tenim en lo Liceo, luego de acabada sa escriptura, surtirá cap á son país, descansant durant l' estiu, pera tornar á Espanya á últims de Septiembre qu' anirá á Madrid, puig está contractada per la empresa del teatro Real.

** Lo primer actor cómich D. Agustí Morer que ormaba part de la companyia del teatro Calvo-Vico, do continúa ja en aquella, segons se'ns ha participat.

** La societat Campoamor, instalada en lo carrer de S. Silvestre, té organizada pera sa funció próxima un escullit espectacle del que formarà part una representació de la obra de Echegaray *El prólogo de un drama*.

Suposem que 'l resto serán produccions catalanas.

** Ha deixat de ser empresari del teatro Principal lo Sr. D. Julio Calle, haventse cedit directament l' arriendo al Sr. Berges fins á fi de temporada.

Es probable, donchs, que s' obri aviat nou concurs pera cedirlo en arrendament.

Bona ocasió es aquesta pera que l'aprofiti 'l senyor Rufart, á fi de que l'arrendi l'Ajuntament y posi en planta 'ls plans que va iniciar dit senyor en plé Consistori. ¿Ho farà aixís?

Poch viurá qui no ho veurá.

** Próximament dedutará en Folies - Bergère una companyia de sarsuela baix la direcció del Sr. Lopez y de la que també'n formarà part lo Sr. Planas.

** En Gracia hi ha representació teatral pera tots los gustos. A mes de La Banya y altrás societats, se fan funcions en lo Circol de Propietaris, interpretadas á satisfacció de numerós publich; y en Zorrilla, teatro molt concurrut, en lo que alcansan molts aplausos los artistas, en particular la tiple senyoreta Martinez y'l director D. Ramon Pruna (Ramonet.)

C. de L. *Los valientes, Los alojados, Salud* y altrás obretas fan lo gasto.

En lo Circol de Propietaris hi treballa la conegudo tiple donya Josepha Mateu, que agrada molt.

¿Y'l teatro Principal? Tancat.

** Ab lo nom de Tertulia Caballeros XXV s'ha inaugurat fa poch una societat en lo mateix local que ocupa «La Luz del Porvenir.»

Desitjem molta prosperitat á la nova tertulia, de quals funcions nos ocuparem.

** Lo próxim diumenje, día 8 del corrent, se posará en venta lo tomo según de la nova «Biblioteca Catalana».

Dit tomet lo forman una trentena de poesias inéditas, degudas á la ploma de nostre company de redacció A. Llimoner y que ell ha batejat ab lo titol de *Primerencas*.

Lo préu del tomet es 2 rals.

** La distingida tiple Srta. Huguet ha sigut ventatjosament contractada per l'empresa del teatro Apolo de Valencia, ahont estem segurs recullirá'ls aplausos y simpatías que s'ha sapigut conquistar en quants teatros ha cantat.

La companyia 's compón d' apreciables artistas, la majoria espanyols: los tenors Srs. Angioletti (Bachs) y Sotorra, la Muñoz, lo barítono Rubí y'l Mre. Petri.

A tots desitjem molts aplausos y prosperitats.

** Los socios del Cassino Artesá de Gracia, van celebrar l'altre dia una festa de camp en la font del Lleó, de Penralbes, reunintse en número de 150 á fer un dinar, en lo que hi va haver molta expansió y alegria. Lo senyor Sugranyes va dir un discurs plé de gracia, que va fer riurer molt á tots los concurrents.

Pertal motiu quell diumenje no van fer funció teatral.

** Los senyors Coll y Vinyals, actors del teatro Calvo-Vico, disposan son benefici pera diumenje próxim al vespre. Obras: *El 1.º de Mayo*; estreno de *Mártires de la libertad* y la pessa cómica catalana de A. Guasch Tombas, nomenada: *Sant Jsrldi mata l'aranya* (també estreno.)

Soluciones á las cavilaciones del n.º 75

Gerogífichs: *Séneca, Cain, Ricart, Andrés* son quatre noms de persona.—Any de traspás las fabas vancap per vall.—Qui no té pa moltes se'n cavila; pero no li val molts cops.

Las han endevinat los Srs Pal de barco, Ultra-tumba, C. Nas de lloco y Esquinsat. Lo segon 'l tercer podrán passar á recullir en Administració entrada y localitat pe'l Liceo; pero en lloch de ser per funció del tenor Tamagno, com que aquet ja ha acabat, será per funció del barítono Blanchart, ó per una representació de la ópera *Garin* que ha de estrenarse.

Als que envihin endevinadas las soluciones del present número y del propinent se 'ls hi regalará butaca y entrada per anar á la funció extraordinaria de gala en que s' estranarán las obras premiadas en lo Certamen teatral catalanista.

Cavilacions

ENDEVINALLA

Me veurás mirant la lluna
y si contemplas llensols.
Ja sabs prou, lector, si vols
endevinarme tot á una

A RUMIAR

SINONIMIA

—¿Que coneix á n' en Total?
—¿No es pas tot?
—¿Ca, sabatoti!
si es aquell municipal
que s' está mirant lo tot.

HUMORISTICH.

TRENCA CLOSCAS

CELIA CORTÉS TAU

MATARÓ.

Formar ab aquestas lletras, degudament combinadas, lo titol d' un periódich junt ab lo nom de son director.

PEP GALLEDA.

Correspondencia particular

J. Bordas: retocat, ho publicarem.—F. Gelabert: conformes.—Mr. Eugon y R. Bertrán: no va bé.—A. Rafi (S. Boy): va be la idea y la versificació; pero está mal desarrollada.—Cintet Barrera: aprofitarem mes ó menos.—J. Manubens: envihin menos y mirishi mes.—Ruch Nafrat. *Una sorpresa* y lo demás que envia no es prou bonich.—Emiti Mongay Manlleu: gracias.—A. Xalabarder: o complaurem quant le oqui la tanda.

PUJOL Y SOLÉ, IMPRESSORS, TALLERS, 45.

PERRUCAS Y POSTISSOS
DE TOTA CLASSE
PERA TEATROS

Gran Saló

pera afeitar, tallar y rissar cabells

EN LA

PERRUQUERIA DE

Vicens García

Conde del Asalto, 6. pral.-Casa establerta desde 1840

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
pera guardarropias

Pera informes y detalls, dirigir-se al
fuster del carrer d' Estruch, 11

BARCELONA

Peluquería Artística

Saló pera afeitar, rissar y tallar lo cabell

DE

LLUIS ANGLADA

Gran assortit de perrucas

y tota classe de postissos per' artistes
de teatro

Rambla del Centro, 7, ent.º
BARCELONA

CONTRACTAS PERA ARTISTAS

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

Bonnin germans

Copisteria de vers y música

Servey á tots los punts d' Espanya

PREUS ECONOMICHS

Carrer del Vidre, 2, 4.ª tocant al de Fernando VII

BARCELONA

Despaig cada dia, fins á las 9 del vespre

AGENCIA DE TEATROS

Pianos Alemanys

LOS MILLORS Y MES BARATOS DEL MÓN

FABRICATS PER

Paul Werner's

Bon sonido y construcció elegant.

Se ven al contat y á plassos

N. AGUSTÍ

Muntaner, 17, ent.º 1.ª - BARCELONA

NOVAS ESTUFAS AMERICANAS

DE ELEGANT CONSTRUCCIÓ

Ab ellas s' obté foch continuu sens molestia
y's consegueix posarlas á tota temperatura

Unich representant en España

NICOLAU AGUSTÍ

Muntaner, 17, ent.º 1.ª - BARCELONA.

FABRICACIÓ DE
Llunas Assogadas

PERA MÍRALLS

de Ortega y Badia

Depósit de cristalls—Baldosas

Baldosetas, etc., etc.

Teléfono núm. 1397

Carrer de la Condessa de Sobrediel, 3

BARCELONA

TRENCADURAS

Se curan aviat y radicalment ab lo **Braguer mecánich**
regulador inventat per l' especialista **Sr. Palau**. Recoma-
nat per tots los metjes eminents y premiat en la última
Exposició de Barcelona. Té concedit Real privilegi.
Carrer Ample, 12 y 14, al costat de la Iglesia de la
Mercé.

Consultori ortopédich de 8 á 1 y de 3 á 8

Carme, 33

Máquinas de
cusir, máqui-
nas de fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33—BARCELONA

Aparatos pera
pendre dutxas.

Carme, 33

Máquinas pera fer mitja

Las mellors del món

S' hi fan mitjas, mitjons, camisetes de punt d' agulla igual que á la má, comensa-
das y acabadas á la mateixa máquina, proporcionant la mellor manera de gua-
nyarse la vida á casa. — Se ven á plassos y al contat. — Exportació á qualsevol
població. — S' ensenya de franch á treballarhi.

N. Agustí Manyosa. — Regomir, 25 y 27, botiga

CONCORDIA